

NNE

Nordisk Nettverk for Edisjonsfilologer

[kt] [ä] [t] [æ] [ö] [ti]

Nyhetsbrev nr. 38, november 2017

Hedersmedlemmar i NNE

Under den avslutande sessionen vid konferensen Utgåvor i användning utsågs Johnny Kondrup, Tone Modalsli, Vigdis Ystad, Barbro Ståhle Sjönell och Lars Burman till hedersmedlemmar i nätverket. Alla fem är renommierade textkritiker med omfattande erfarenhet, verksamma både inom respektive landsgränser och utanför dem. De har genom centrala uppdrag och med utgåvor och andra publikationer bidragit till att utveckla textkritiken i Norden och arbetat för gemensam terminologi och praxis, de har undervisat och verkat som mentorer, de initierade, planerade, genomförde eller undervisade vid den tredelade nordiska forskarkursen i textkritik 2002–2004. De är förebilder för yngre kolleger. De har byggt upp nätverket och givit det kontinuitet inte minst genom att arrangera och medverka i konferenser och redigera konferensvolymerna. Johnny Kondrup tog initiativet till NNE och ledde nätverket i 20 år, de andra tillhörde planeringsgruppen från början och under en lång följd av år.

Valet av hedersmedlemmar ska ses som en förlängning av 20-årsjubileet 2015 och som en unik utmärkelse för nätverkets pionjärer.

Nätverkets konferens Utgåvor i användning pågick den 6–8 oktober på Hanaholmen utanför Helsingfors. Arrangörerna tackar alla medverkande och deltagare varmt. Vi ser fram emot att publicera föredragen och presentationerna 2019.

Planeringsgruppen genom Pia Forssell och Maren Jonasson

NNE-konferansen 2017: *UTGÅVOR I ANVÄNDNING*

Planleggingsgruppen vil benytte anledningen til å takke alle som bidro og deltok ved årets konferanse for en særst vellykket konferanse.

NNE-konferansen 2019

Næste konference bliver 8.–10. november 2019 i København, så sæt allerede nu kryds i kalenderen. Temaet bliver: *Tekstkritik i forskellige traditioner: klassik, norrøn og nysproglig filologi*

Planlægningsgruppen

Medlemsinformasjon

Alle medlemmer av NNE oppfordres til å kontrollere informasjon om seg selv i medlemslisten på NNEs nettsider: <http://nnedit.org/members.html>
Eventuelle endringer kan sendes direkte til Ellen Wiger per e-post Ellen.Wiger@nb.no eller ved å fylle ut «Tilmeldingsskjemaet» på nytt (<http://nnedit.org/sign.html>).

Konferanse om digital utgivelse i Tromsø 1.12.2017

Vi skal ha ein temabolk om digital utgjeving på ein DH-konferanse i Tromsø i månadsskiftet november/desember. Bolken har tittelen «Scholarly Editing – Today and Tomorrow» og blir arrangert på fredag 1. desember 2017. Meir info på heimesida til konferansen: <http://site.uit.no/dh/conf-2017/>.

Philipp Konzett, UiT

Bokutgivelse

Den 9. oktober utkom boka *Litterære kretsløp. Bidrag til en norsk bokhistorie fra Maurits Hansen til Gunvor Hofmo* (Dreyer forlag) av Ståle Dingstad og Aasta Marie Bjorvand Bjørkøy.

TEI fælles praksis

I Danmark har vi indledt et samarbejde mellem en række institutioner med det formål at oparbejde en fælles praksis for TEI-kodning af digitale udgaver. På længere sigt vil dette blive fulgt op af en fælles visningsapplikation, som skal driftes og vedligeholdes centralt og dermed være en del af en fælles bevaringsplan til fremtidssikringen af digitale udgivelsesprojekter. Tiltaget har fået overskriften: *TEI fælles praksis*.

Anbefalingerne i TEI P5 dækker over et bredt spektrum af forskellige udgivelsestyper. Derfor kan man som udgiver kode sine elektroniske filer på forskellig vis og stadig være TEI-konform. Dette byder på vanskeligheder i forhold til vedligeholdelse, bevaring og visning af digitale udgivelser. Formålet med *TEI fælles praksis* er at standardisere og forenkle kodningen af elektroniske tekster. Dels ønsker vi at gøre det simplere for den enkelte udgiver at vælge de rette koder til sit arbejde, dels at gøre det lettere for eftertidens bevaringsinstitutioner, idet udgivelser, som er kodet ens, også kan vedligeholdes og vises med samme type værktøjer.

I samarbejdet indgår følgende institutioner:

- Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, København
- Det Kongelige Bibliotek, København & Aarhus
- DIGHUMLAB (Aarhus Universitet)
- Center for Sprogteknologi (Københavns Universitet)
- Grundtvigs Værker (Aarhus Universitet)

På baggrund af et fælles ønske om bedre bevaringsmuligheder og et tættere samarbejde institutionerne imellem har repræsentanter fra ovenstående siden 2016 indsamlet erfaringer og brugerperspektiver fra forskellige digitale udgivelsesprojekter og resurssites. Projektet er udpræget nationalt, men har også inddraget internationale sparringspartnere heriblandt *Deutsches Textarchiv*, *Svenska Litteratursällskapet i Finland*, *Litteraturbanken.se*, *bokselskap.no* og *Henrik Ibsens Skrifter*.

I øjeblikket er et udkast til en kodemanual til fagfællebedømmelse hos ovenstående samt en række danske interessenter. Vi takker alle, som har bidraget, for de gode kommentarer, spørgsmål og forslag. *TEI fælles praksis* vil blive præsenteret (som posteroplæg) den 7. november 2017 på DIGHUMLABs endags konference i København:

<https://dighumlab.org/events/dighumlab-one-day-conference/>

Er man interesseret i at høre mere og evt. få tilsendt dokumentationen i dens nuværende form, er man velkommen til at kontakte undertegnede på teoklausn@cas.au.dk

Klaus Nielsen

Nyheter från Svenska Vitterhetssamfundet

Antologin med bidrag från 2015 års NNE-konferens, *Textkritik som analysmetod*, red. Paula Henrikson, Mats Malm och Petra Söderlund, är nu färdigtryckt. Den innehåller tio refereegranskade och omarbetade bidrag från konferensen. Den som vill köpa boken (som kostar 100 SEK) kan vända sig till oss på e-postadressen vitterhet@gmail.com.

Och så finns äntligen den redan förannonserade (se nyhetsbrevet från maj 2016) volymen i Almqvist Samlade Verk *Tryckta verk 1814–1822*, utgiven av Paula Henrikson, i sinnevärlden!

Petra Söderlund

Grundtvigs Værker

Den 1. november 2017 offentliggøres version 1.11 offentliggjort med 27 nye titler. Desuden afsluttes udgivelsen af en række titler, så man blandt andet vil kunne læse indledning og kommentarer til Grundtvigs lidt særprægede undervisningsbog fra 1829 *Krønike-Riim til Børne-Lærdom med Indledning og Anmærkninger*. Med 52 punktnedslag i verdenshistorien træder vigtige personer, nationer og begivenheder frem og giver i monologform en digterisk fremstilling af deres respektive roller i historien. Man kan således høre Nilen, Alexander den Store eller Konstantinopel berette om deres egne skæbner. Dertil har Grundtvig føjet en liste med ordforklaringer, som blandt andet giver en meget fin definition af, hvad poesi egentlig er:

Poesie er et græsk Ord, som betyder *Skabelse*, og, skøndt de Lærde er meget uenige om, baade *hvad* og *hvordan* en ordenlig, rigtig Poet skal skabe, saa lære de Umyndige dog snart at skjelne det Døde fra det Levende, og det Morsomme fra det Kiedsommelige, paa Riim saavel som i daglig Tale, og dermed har de Grund-Begrebet om Poesie, der naturligviis som alle Gaver kan bruges baade ilde og vel. Skulde jeg imidlertid give en Slags Beskrivelse af Poesien, vilde jeg

sige: det er Skabelse af Billed-Legemer, hvori det Aandelige, som er usynligt i sig selv, kan betragtes i en Lignelse med Liv og Lyst. (s. 157)

Klik ind og læs mere Grundtvig på:

www.grundtvigsværker.dk

Klaus Nielsen

Nyheter från Svenska litteratursällskapet i Finland

Två delar av Zacharias Topelius Skrifter har utkommit: del XV, *Föreläsningar i geografi och historia* utgivna av Jens Grandell och del XVII, *Naturens Bok* och *Boken om Vårt Land* utgivna av Magnus Nylund under medverkan av Håkan Andersson, Pia Forssell och Henrik Knif. – Topelius var professor i Finlands historia vid universitetet i Helsingfors 1854–1875, men föreläste också i geografi som den första vid högskolan. Denna del av utgåvan omfattar föreläsningarna höstterminen 1854–vårterminen 1865 och går fram till sekelskiftet 1700. Föreläsningarna omfattar ca 2 000 manuskriptsidor och har inte publicerats tidigare. Utgåvan är enbart digital.

Topelius två läseböcker utkom 1856 resp. 1875. De översattes genast till finska och användes i Finlands folkskolor i decennier. Originalupplagorna är grundtexter för utgåvan. I den digitala utgåvans visning av varianter kan ytterligare fyra upplagor av *Naturens Bok* och fem av *Boken om Vårt Land* studeras i fulltext. Ändringarna avspeglar främst stavningsreformerna i slutet av 1800-talet, men också naturvetenskapliga framsteg och förbättrade kommunikationer. – Läseböckerna utkommer både i tryck och digitalt. De digitala utgåvorna av föreläsningarna och läseböckerna är fritt tillgängliga på topelius.sls.fi.

Topelius bild av landet, folket och historien i *Boken om Vårt Land* skapade en gemensam referensram för generationer finländare. Lagom till det aktuella sekeljubileet av Finlands självständighet producerar Svenska litteratursällskapet och Finska Litteratursällskapet i samarbete en digital utgåva av översättningen till finska, *Maamme kirja*, utgiven av Reeta Holopainen, Sakari Katajamäki och Ossi Kokko, med en introducerande artikel av Mari Hatavara. Utgåvan utkommer i samma format som ZTe på adressen maammekirja.fi i slutet av året, och visar på jubileers förmåga att generera utgåvor.

ZTe

Naturens Bok och *Boken om Vårt Land* har fem respektive sex upplagor i variantredovisningen. Identifieringen av varianterna görs med en specialanpassad version av Text Collation for eXist-db, utvecklad av Leif-Jöran Olsson. Programmet kan jämföra upp till sju texter i XML-format med varandra och införa kodning av varianterna enligt TEI:s och ZTS specifikationer. Verket kategoriserar också varianterna enligt ZTS kategorier: substantiell och ortografisk varians, interpunktionsvariens samt olika kombinationer av värdena. Eftersom ZTS tryckta varianttexter inte kollationeras efter OCR-behandlingen går en redaktör igenom resultatet och avgör ifall det som variantkodats är varianter eller bara OCR-fel som ska korrigeras. Redaktören ändrar också vid behov på kategorierna: den och det skiljer sig åt på en enda bokstav, så verket

kategoriserar skillnaden som ortografisk, men den är förstås substantiell. Kontrollen tar givetvis tid, men eftersom vi slipper identifiera och koda varianterna manuellt kan arbetsmomentet utföras mycket snabbare nu.

Inspirerade av NNE-konferensen i oktober har ZTS nu infört en länge planerad lättåtkomlig, kopieringsfärdig hänvisning till utgåvan – inklusive URN – för varje enskild lästext och inledning.

Pia Forssell och Anna Movall

Nyhetsbrevet redigeres av Hilde Bøe (hildeboee@gmail.com) og Aasta Marie Bjorvand Bjørkøy (a.m.b.bjorkoy@iln.uio.no).

Fra og med 2018 tar Sverige över, ved Petra Söderlund: petra.soderlund@littvet.uu.se

Frist for innsending av nyheter til neste nummer er 1. mai 2018.